

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 296 Metr.

CONCURS.

Pentru conferirea a 2 stipendii de câte 1000 coroane din Fundațiunea „Trandafil” se publică concurs până în 13/26 August 1910.

După dispozițiile testamentare la aceste stipendii pot concura tineri români greco-orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obținut calcul eminent în școalele medii, și cercetează sau voesc a continua studiul la oarecare universitate sau altă școală superioară.

Cereri de concurs sunt a se instrua cu estras de botez, pe care să fie introdus certificatul oficiului parohial competent, că respectivul și de prezent aparține bisericii ortodoxe române, atestat de pauperitate și testimoniu școlastic de pe anul trecut, apoi a se adresa consistorului metropolitan ortodox român în Sibiu.

Sibiu, 19 Iuliu (1 Agust) 1910.

Consistorul metropolitan.

Nr. 8070 Școl.

CONCURS.

Din fondurile arhidiecezane în finea anului școlar 1909/1910 au venit vacante următoarele stipendii de câte 100 coroane, și anume câte unul din fundațiunea: Peiovișiu, Colloga și Francisc Iosif, pentru conținerea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Cereri de concurs dimpreună cu următoarele documente toate în original

a) carte de botez,

b) testimoniu școlar,

c) testimoniu de paupertate sunt a se înainta în termenul indicat la consistorul arhidiecezan.

Cereri intrate după expirarea termenului de concurs nu se pot lua în considerare.

Sibiu, din ședința sen. școl. ținută la 15 Iuliu, 1910.

Consistorul arhidiecezan.

Contribuțiuni

la istoria școalelor bănățene.

III.

Din cele desfășurate se evidențiază destul de lămurit, că „poporul iliric” trăia fără să aibă altă școală decât cea de cetire și cântare a preoților, și că învățământul se făcea în chipul cel mai primitiv.

Dar iată! suflarea cea nouă, ce se resimte în țările apusului, străbate și în straturile poporului frânt și umilit. Ceata de oameni fără duh prinde viață nouă, sufletul mort învie. Pe lângă voia înaltei împărătese se validează din ce în ce mai mult sfaturile cuminti ale fiului Iosif, care este cel mai înțelept, bun și mai mare suflet din șirul domnitorilor, cari au suit vre-odată treptele tronului habsburgic. Ferit de orice fel de șovinism, uman în cel mai sfânt înțeles al cuvântului, el dovedește prin faptele sale, cea mai multă

tragere de inimă pentru toți supușii Habsburgilor. Auzind de silințele înțelepte și mântuitoare de suflete ale preotului *Felbiger* din *Sagan*, cere ca luminătorul acela mare să se scoată din cercul și viața îngustă dela sate și să se aducă la Viena, unde va avea un cerc mai larg de activitate. Cere mai departe, ca toate limbile să se împărtășească de binefacerea învățării, să nu se mai lase numai în grija lor proprie, ci să se îndemne, să se constrângă a se apropia de lumină, ca să nu mai samene cu umbrele acelea, de care ne vorbește Platon. Instituțiunile de lumină ale popoarelor sunt doară zidurile de meterez ale tronului! Tot Iosif sfătuiește cercurile dirigătoare să reguleze plata dascălilor, cari în schimb au să-și câștige pregătiri mai bune și mai serioase; să nu mai fie sentinelele acestea ale culturii nevoite a intra în șirul slugilor de rând. Aici are în vedere mai ales neamurile din sudul Ungariei, unde învățătorul e silit să săvârșească, ca și o slugă, serviciu de rând fețelor bisericesti.

În unele părți, Românii încep să înțeleagă binefacerea ce se revărsă prin școală asupra oamenilor, mai ales prin școalele bine organizate ale catolicilor, și prind a-și trimite copiii la altarele acestora. Dorința de carte, de lumină se ivește și la poporul acesta și devine de aici înainte tot mai puternică, iar Maria Terezia prevenind acestei dorințe îmbucurătoare orânduiește, ca copiii neuniților să se primească preutindenea, fără nici o piedecă, în școalele catolice. Cu privire la religiune poruncește, ca neuniții să se instrueze deosebit de catolici, în limba lor maternă și în principiile de credință ale bisericii lor. La îndemnul bunului Iosif se aduce ceva mai târziu, hotărârea, ca fiecare parohie neunită să se provoace a se îngriji de susținerea unei școli și a unui învățător propriu. Hotărârea aceasta se poate privi ca un fel de protestare față cu șovinismul confesional al magnatului *Majlath*, care sfătuise cercurile stăpânitoare a nu se îngriji de cultura poporului iliric; școalele acestora, zicea *Majlath*, se pot numai tolera, deoarece ele sunt primejdioase unității statului și hegemoniei religiei catolice. Ilirii se deosebesc doar de celelalte neamuri ale statului atât prin limbă, cât și prin credință; prin școli îngrijite s'ar mări numai deosebirea aceasta. Dacă ei se vor lăsa în întunec, se vor catoliciza mai ușor și mai îndelgrabă.*)

Tot la îndemnul lui Iosif se îngheabă în Viena o nouă corporațiune menită să se îngrijască de organizația școalelor neunite, de o tipografie și de manualele de lipsă. Nu se știe cu pozitivitate de face parte din corporația aceasta și Românul *Danila*

*) Jedoch denen Schullen die allerhöchste Protection durch ausdrückliche Merkmale weiter, als überhaupt der Inhalt der Privilegien gehet, zu ertheilen, ist sehr bedenklich: Müssen dadurch, wie bereits gesagt worden, der Hang der Nation zu seiner Sprache und Religion bekräftigt, und die Entfernung der Gemüther sowohl von den übrigen Theilen des Staats, als von römischer Kirche noch mehr verbreitet würde.“ Fináczy.

Lazarini, care pe vremea aceasta scoate de sub teascurile tipografiei în limba românească un manual pentru școalele elementare. Curtea excepționează manualul acesta, ca fiind scris împotriva poruncii împărătești, cu litere cirilice. Dar nici porunca: de a nu mai tipări nici un manual cu litere cirilice, n'au viață lungă, deoarece deja prin anii 1785 însăși tipografia regnicolă din Viena scoate manuale cu litere cirilice, precum e de pildă: *Manuducere către Aritmetica* lui *Șincai*.

În anul 1776 apare *Patentul împărătesc*, chemat să înmulțească numărul școalelor ridicate în vremea din urmă. Școli românești esistau deja în următoarele comune: Becicherecul-mare, Brebul, Chinez, Căprioara, Fizeș, Ghilad, Jebel, Lugoș, Mehadia, Moldova, Murani, Oravița, Petroman, Petrovaselo, Sasca, Sculia, Sgribești, Zorlențul-mare.

Patentul împărătesc pretinde în mod hotărât, ca fiecare parohie neunită să-și aibe școala sa proprie; să se repare zidurile existente, dar necorăspunzătoare, în termen de 3 luni de zile. În comune în cari nu sunt școale, să se zidească în mijlocul comunei. Satele sărace, unde locuiesc Românii, oamenii aceia cari, în legea apostolului român *Lazar* muncesc și asudă „din revărsatul zorilor dimineții până târziu în noapte, până la șaptele lunii, purtând greutatea zădufului zilei, ca să scoată pâine din pământ și vin” pentru domniile mari, Românii aceștia săraci să primească lemnele de lipsă pentru clădire din pădurile erariale, dacă se vor obliga că vor ridica școală în termen de un an. Sala de învățământ să se provadă cu unelte și reevizitele necesare. Învățători pot fi numai astfel de indivizi, cari au prestat un esamen în fața directorului regnicolar. Fiecare dascăl va primi cvarț în natură, 2 jugăre de pământ și după 60 de familii 30 fl. după 100 de familii 40 fl., iar de aici în sus 60 fl. La caz că nu se vor afla destui dascăli neuniți în patrie, se pot angaja excepțional și dascăli *munteni ori moldoveni* (lucru ce se practica pe vremea aceea) și dacă nici de aceștia nu se află, se vor alege dascăli catolici, dar la nici un caz protestanți.

Învățământul să se facă în limba națională. Elevii să învețe bine religia, scrisul, cetitul, apoi comutputul și ceva economie. Acel învățător însă, care pe lângă obiectele amintite va instrua copiii și în limba germană, e vrednic de laudă și răsplată cuvenită.

Patentul împărătesc mai dispune, ca fiecare preot însoțit de primar să viziteze școala în fiecare lună, protopopul în fiecare pătrar de an, iar episcopul ori esmisul acestuia cel puțin odată în an. Cu prilejul acestei episcopul ori trimisul său va cinsti pe elevii cei harnici și cu moravuri bune, spre care scop primește 1500 fl. din vistieria statului.

Prin *patentul prealuminatului* și preabunului Iosif, căci *patentul* nu e productul altuia, se clădesc temeuriile școalei românești inde-

pendente cu caracter pronunțat țărănesc, care însă se desăvârșește abia în jumătatea a doua a secolului următor prin acțiunile fericite ale celui mai mare păzitor al sufletului românesc, prin munca uriașă a lui Șaguna.*)

Nicolae Păunaș.

Inaltpreasfințitul nostru Părinte Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu cu ajutorul lui Dzeu s'a reîntors în pace Mercurea trecută din călătoria sa dela Budapesta. Precum suntem informați, Inaltpreasfinția Sa a conferat cu dl ministru-prezident Khuen Héderváry timp mai îndelungat asupra chestiunii de împăcare dintre Români și Maghiari. I. P. S. Sa i-a indicat părerile sale cu privire la resolvirea acestei chestiuni spre mulțămirea tuturor, prin crearea unor relațiuni armonice între aceste două popoare, avizate la sprijin reciproc. Păreri Esc. Sale se cuprind în mai multe puncte, între cari la locul prim: *garantarea dezvoltării libere a poporului nostru în această patrie în toate direcțiunile.* Aceste păreri au fost prezentate dlui ministru-prezident și în scris. Totodată și-a exprimat I. P. S. Sa convingerea, că împăcarea atât de mult dorită din toate părțile s'ar putea mai ușor realiza, dacă s'ar delătura multele plângeri, nemulțămiri și vexațiuni ale poporului provocate de unele organe administrative și școlare. Dl ministru-prezident a apreciat mult vederile I. P. S. Sale, promițând a se ocupa cu studiarea și delăturarea gravaminelor. A doua zi I. P. S. Sa s'a prezentat și la dl ministru de culte și instrucțiune publică, contele Ioan Zichy, rugându-l și pe dânsul pentru delăturarea mai multor gravamine, cari provoacă cea mai mare durere și nemulțămire în popor, și cari împedecă mult dorita împăcare dintre români și maghiari. Dlu ministru de culte i-s'a predat un memoriu. Și dl ministru de culte a făcut I. P. S. Sale asemenea promisiuni ca și dl ministru-prezident, cari promisiuni însă numai cu încetul se vor realiza. Probabil, că aceste tratative se vor continua la toamnă.

Dar. Pe seama inundațiilor din comitatul Slnoc Dobâca Maicestatea Sa Monarhul nostru a dăruit zece mii de coroane.

Asentările. Conform ordinațiunii ministeriale, asentările pentru anul acesta se vor începe în 8 August n.

Camera deputaților din Budapesta, în sfârșit, va lua vacanță mâne Sâmbătă. În ședințele din urmă a votat convenția comercială cu România, proiectul de lege despre recensământ, opreliștea de pășunat, judicatura consulară și împrumutul de stat de 560 de milioane. Casa magnaților a ținut ședință ieri, Joi în 4 Aug., având la ordinea zilei desbatere asupra proiectelor de legi trezute prin camera deputaților.

*) Toate datele sunt luate din Dr. Fináczy Ernő: A magyarországi közkutatás története Mária Terézia korában II.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop, rostit în ședința camerei din 16 Iulie.

(Urmare).

Iată domnilor, ce fel de concesiuni voim să ne facă bărbaii aceia cărora nu le dă prin gând ca să ne îndestulească, dându-ne oase de ros. Prin urmare este foarte firesc, ca pretențiunile cari s'au născut pe urma acestora, să fie satisfăcute. Înaintare în cultură și în cele economice ne trebuie nouă. Cum vă puteți închipui, că această este cu puțință fără de organizație, căci dacă facem abstracție de politica externă, toate partidele politice ungurești au acelaș scop: cultura, independența și înflăcărare economică. Deci pretenția să nu ne fie îngăduit să ne constituim în partid în interesul acestui scop mare? Pentru că dacă admit, că toți au dreptul să lupte pentru cultură și libertate, că trebuie patronate interesele economice ale națiunii, atunci trebuie să întrebuițezi toate mijloacele ce se găsesc într-o organizație economică. Noi naționaliștii suntem organizați în partid, și vom rămânea astfel până la sfârșitul lumii, până când nu va mai fi un singur Român pe pământul acesta. Noi vrem să rămânem în țara aceasta și vrem să ne câștigăm drepturile cu mijloace legale — și nu dela unguri, ci dela domnia de clasă, dela stăpânirea feudală, din care sunt escluse toate popoarele, pe ei voim noi să-i învingem și, slavă Domnului, pot constata că ne-a succedat ne apropiem de unguri și fără sprijinul dvoastră.

Am ajuns, ca ungurului să nu-i mai fie rușine a vota pe deputat naționalist și avem voturi date de unguri curați din ținuturi, pe unde n'am agitat nici odată. (Contraziceri, sgomot, prezidentul sună). În felul cum prezentă contele Tisza problema, noi nu voim să primim. Da, pe baza egalității de drept, frățeste, noi vom fi totdeauna unde trebuie, dar la drepturile pe cari le am câștigat odată, chiar dacă au fost pe urmă suspendate, nu vom renunța nici odată, pentru că ne-am convins că ele formează condițiile minimale ale existenței noastre.

Cred domnilor, că deși poate cu o vintă modeste („adevărat, așa-i” — în stânga) am răspuns contelei Tisza, și acum dați-vă voe să mă opresc asupra abuzurilor electorale. (Strigăte în dreapta: Le am auzit. Să auzim). Abuzurile electorale au silit odată pe contele Apponyi în 1896 să tipă de durere. Faptul acesta e foarte actual, fiindcă în cuvântarea aceasta a lui el spune că este un lucru ciudat, aproape fără păreche, că pe când în alte state se caută sanarea abuzurilor electorale, la noi în privința aceasta nu se fac dispoziții, ceea ce este aproape unic în țările care și tem constituția.

Eu voiu aminti foarte adesea abuzurile acestora electorale într-o interpelare și cu alte ocazii, fiindcă voesc să ne ocupăm odată serios de ele. Contele Apponyi ar fi trebuit să stăruiască asupra acestei chestii și atunci nu s'ar fi mai repetat stăruiele acestora rușinoase, încât își închipuiau că pe timpul campaniei electorale legile sunt scoase din vigoare.

G. Ugron: Adevărat. („Așa-i” în stânga).

Dr. St. C. Pop: Atunci ar fi trebuit să insiste asupra acestei chestiuni contele Apponyi, atunci ar fi trebuit să fie rezolvită sau cel puțin ar fi trebuit să se aducă o astfel de hotărâre prin care să se înfiereze în publicitate, acei cari au făcut toate nelegiuirile. Dacă s'ar fi făcut aceasta, n'am fi fost martori la alegerile păcătoase de acum. (Adevărat, așa-i! la stânga).

Mie mi-ar plăcea foarte mult să nu vorbesc, mi-ar plăcea dacă n'aș avea motive să vorbesc, și dacă n'ar apăsa asupra mea marea greutate a răspunderii care mă silește să iau cuvântul. „Infandum regina jubes renovare dolorem”. Constituția a fost nesocotită la alegerile acestea, ca nici când altă dată. (Strigăte sgomotoase în stânga: Adevărat, așa-i!) Nici nu știam la cine să ne adresăm.

Baronul I. Madarassy-Beck: Ei, ei! (Sgomot în stânga).

G. Ugron: Așa-i! Are dreptate. Și d-ta ți-ai cumpărat mandatul cu bani. (Sgomot).

A. Förster: Nici nu l-au cunoscut înainte de alegeri.

Dr. St. C. Pop: Camera aceasta s'a născut în duhoare de vin. (Sgomot continuu).

A. Förster: Dacă n'ar fi trimis alegătorilor fotografie, nu l-ar fi votat. (Ilaritate în stânga, prezidentul sună).

Dr. St. C. Pop: Domnilor, ne am adresat și dlui ministru prezident. Am fost și eu pe la dânsul și mi-a făgăduit să intervină, dar se vede că i-a stat în cale

Jessensky. Vai, în Ungaria sunt atâtea Jessensky (Ilaritate). Cum spun, ni s'a făgăduit intervenția și plecând acasă am căutat pe prefect. Dar pe dl prefect totmai în toiul campaniei electorale nu-l puteai găsi nicăieri. Am căutat pe subprefect și nici ei nu erau acasă. (Strigăte în stânga: Erau la corteș!). N'aveam la cine merge. În sfârșit am găsit pe dl proto notar. I am spus, că dlul ministru prezident ni-a promis intervenția pentru a se sistă abuzurile și dl proto notar a dat subprefectului plânsoarea, ca să ia el dispozițiile. Dl subprefect a promis și el, că va lucra strict după poruncile legii. (Strigăte în dreapta: Atâtea nu ajunge!) O, asta-i foarte bine, dar așa interpretare a legilor încă n'a mai fost nici odată în Ungaria. (Adevărat! Așa-i! — în stânga). Cine s'a ocupat de relațiile dela alegeri în statele culte, mă va înțelege când întreb că nu este cel mai constituțional drept al candidaților, acela de a ținea adunări populare unde să-și desfășoare punctele programului lor. (Așa-i! Adevărat! — în stânga). Relativ la aceasta noi avem dispoziții pozitive în lege, cari însă au fost eludate într'un mod atât de ingenios la alegerile din urmă, încât uimesc pe ori și cine. Ioi își ziceau că în comuna cutare nu se poate ținea adunare, pentru că în comuna vecină ține partidul contrar. Colo, că nici aici nu se poate ținea, fiindcă băntue aughina. (Ilaritate). Și când un poșnaș de al nostru a mers la doctor și-a vrut să-l ducă în comuna cu pricina și neaflându-l acasă, a adus alt doctor și a spus subprefectului: Domnule, iată un medic care iubește pe aproapele și care auzind că aici băntue o boală contagioasă, vrea să o cureze, subprefectul a răspuns: „Ei Doamne, o fi vre-un manicur, că aici băntue disenteria, dar de difterie nici vorba”. (Ilaritate mare). Prin urmare era un pretext ca să facă cu neputință ținerea adunării.

I. Molnár: Rușine!

C. Huszár: De douăori rușine!

Dr. St. C. Pop: Dvoastră cunoașteți mișcările moderne, știți că la alegerile acestea, în Ungaria, imoralitatea a făcut campaniei electorale, mergeau femeile în deputațiune, că chiar în timpul muncii celei mai harnice, bărbaii și copiii lor băteau cărcimele și hoinăreau fără de lucru.

În congregația comitatului Arad am atras atenția factorilor competenți asupra acestui fapt și am spus, că am văzut cu ochii mei oameni beți, tăvălindu-se cu zilele de rând în vreme de lucru. Mi s'a răspuns: vom ține legea și față de dvoastră, ceea ce înseamnă, că ori ce acțiune din partea noastră va fi făcută imposibilă.

Nu voi stăruia mai pe larg de astădată asupra coruperilor prin bani. Mă voi mărgini să vă atrag atenția asupra unui rău, contra căruia trebuie să se ia măsuri numai decât și acest rău este: amestecul prea mare al jandarmeriei la alegeri. Acest amestec mai ales în măsura în care se practică la noi este fără păreche în lumea întreagă, și dacă nu i se va pune capăt va degenera cu totul și va înjosi această instituție făcând o dușmană poporului. (Vii aprobări pe băncile din stânga).

După lege instituția aceasta ar trebui să servească numai ordinii publice și siguranței; nu se poate admite însă, ca jandarmeria să coopereze la politica de partid. Voi da cu altă ocazie amănunte și probe despre felul cum s'a practicat de data asta respectarea legilor. Voi să amintesc numai declarațiile publice cari aprobă felul cum au procedat față de agitatori. Domnilor, eu am fost ales în comitatul Aradului. (Strigăte din dreapta: Regretăm). Și nu pot trece la ordinea zilei peste abuzurile cari s'au întâmplat. Eram deputat ales, nu am agitat și cu toate că nici nu susțineau că așa fi făcut vre-o faptă contra legii, mi au violat libertatea personală, zicând: „sic volo, sic jubeo”. (Sgomot în stânga).

C. Szmrécányi: În felul acesta nu se poate rezolvi chestia naționalităților!

Dr. St. C. Pop: Ce caută jandarmul cu notarul noaptea pe la casele alegătorilor? Au voe să facă aceasta? Pentru ce se tem de controlă, dacă merg lucrurile neted și curat, pentru ce nu mi-a fost îngăduit mie deputat dietal să mă duc la o alegere, câtă vreme slugile și diregătorii respectivilor candidați aveau intrare liberă chiar și în alte comitate.

Nici unui om de încredere de ai noștri nu i s'a eliberat legitimație. Am spus acestea dlui ministru-prezident, care a zis asta-i ilegalitate. Legitimație trebuie să i se dea.

G. Szmrécányi: Dar n'a luat dispoziție.

Dr. St. C. Pop: Ba da!

I. Justh: După alegeri.

Dr. St. C. Pop: Noi ne-am adresat apoi vicecomitetului, ca să ia măsurile ne-

cesare, dânsul însă ne-a spus că legitimațiile ni le eliberează prim pretorele. Dar acesta spunea, că asta nu scrie la cartea legii. Ei, domnilor, în Ungaria este libertate, poți umbla în cotor voești. De ce să se mai dea legitimație. Și când intram în vre-o comună, veniau jandarmii și ne arestau. Bărbai cu mare rol în viața publică au fost escortați ca făcători de rele. Așa a fost cu Vasile Goldiș, care înainte de alege stătea în curtea fratelui său, așa a fost cu Ion Suciu și cu alții. Cu sute de inși. Așa a tratat cu toții, ca să nu aibă cine-i controla. Sunt aceste stări sănătoase? Alegerile sunt, pentru cea ce clădește cu mare greutate școala în patru cinci ani, cea dintâi corporație a țării să strice? (Așa-i în stânga). Asta-i menirea noastră, ca să fim trimbițați lumii ca stricatorii poporului? (Sgomot și întreruperi în dreapta).

I. Justh: Nu era ertat. Nu-i scusă că au fost ei.

Al. Nagy: Ia-i sub scutul d-tale. (Sgomot. Prezidentul sună).

G. Szmrécányi: Asta nu-i chestie de partid. Acestea sunt lucruri îngrozitoare. O să vă spun eu Luni, că așa am pățit-o și noi.

Prezidentul: Rog pe domnul deputat Szmrécányi să nu întrerupă pe orator.

I. Justh: Pretutindeni au făcut așa. (Sgomot). (Va urma.)

Lămuriri.

Primum următoarele:

On. Redacțiune! Corespondențele publicate în ziarul „Lupta” după alegerea de deputat în cercul Dobrei, mă fac să părăsesc rezerva de până aci, și să vă rog, ca să deți loc în ziarul DVoastre următoarelor lămuriri:

Cele publicate nu sunt cu știrea și consimțământul meu publicat, și cum văd au să degenereze în o ceartă urată și condamnată, pentru că amândouă părțile, se vede, nu au obiectivitatea recerută în judecarea chestiunii.

La căderea noastră, după părerea mea modestă, nu e nimene de vină altul decât eu, care mi-am susținut candidatura până la sfârșit, deși mă convinsesem, că conducătorii sunt învrăbiți și cu absolută neîncredere unii în alții.

Și vina mea e și mai mare, că nu m'am retras atunci, când unii preoți au ținut de bine să se adune la sfat în casa unui coleg al lor — birtaș, ca să mă roge să mă retrag și să le deschid drumul spre a-și face de cap.

Am pus însă oinștea steagului mai pre sus de ambiția mea personală, am ținut la disciplina de partid, și cu desconsiderarea intereselor mele morale și materiale am ținut lupta până la urmă.

Rezultatul e știut, — am obținut 150 voturi și mai aveam — zice-se — în rezervă 30—40 voturi, învrățitori, birtași și alți alegători pe cari, din anumite considerații ale lor, nu era bine să-i bagi în foc.

Aceștia, cu cei 120 români cari s'au vândut lui Hantóș și cu cei 17 cari asemenea s'au vândut lui Moskovits erau prea de ajuns, ca să avem majoritatea absolută.

Că oamenii s'au vândut, e fapt — căci de dragul evreului nu i-a dat nimenea votul.

A mai fost și presiunea organelor administrative asupra celor slabi de înțeles și asupra biraelor, fitoarelor birae, asupra celor cu licență și asupra celor ce au legături cu oamenii stăpânirei, dar aceasta nu a putut face ravagiile, cari le-au făcut puterea banului, căci bine înțeles, mandatul s'a cumpărat cu bani grei și mulți.

Deci în fața acestor acte de corupțiune, înzădar vom învinui când pre unii când pre alții; trebuie să ne învinuim pre noi înșine, că nu știm și nu vrem ori nu putem disciplina poporul, — și ne lipsește organizația, fără care lupta dela început e pierdută, și să ne învinuim, că tolerăm în mijlocul nostru gheșeftari și m-șei cari demoralizează toate rândurile noastre, și în temeiul licenței de cărcimărit țin prietenii întinse și legături ascunse cu dușmanii noștri, ca să-și umple pungile lor.

Cine are urechi de auzit, poate auzi. M'a mahnit mult, că corespondentul din Nr. 120 al „Luptei” a adus alegerea dela Dobra în legătură cu alegerea de asesor consistorial a dlui Lazar Triteanu.

Dl Triteanu a fost candidatul tuturor factorilor consistoriali, el ar fi fost ales și după picarea mea la Dobra, ca și înainte de picare, și eu n'aș fi stat un moment la gând să-i dau votul meu, după ce el între candidați a fost cel mai competent de a fi promovat dela asesor onorar la asesor pe viață. Și dacă eu nu aș fi votat cu dânsul — probabil, că ar fi avut numai un vot mai puțin, pentru că în sinodul ar-

hidiecezan multămită Domnului, sunt destui bărbai, cari știu apreția serviciile unui om, care a muncit deja 9 ani, — și avea tot dreptul la înaintare.

Aș ruga pe domni corespondenți, ca după aceste lămuriri obiective, să pună la o parte micile divergențe, și să caute puncte de apropiere și de împăcare, și să se organizeze altcum, ca să nu mai pătească rușinea și paguba ce o am pățit acum cu toții.

Poatecă în viitor, cu o altă persoană, să fie mai norocoși, pentru că eu, fi asigur, că în viața mea nu voi mai apela la votul lor.

Văleele, în 30 Iuliu 1910.

Nicolau Ivan
asesor cons.

Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii.

1. Premiul Năsturel, de 4000 Lei se va da, în sesiunea generală din anul 1911, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Decembrie 1910.

2. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Decembrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

3. Marele Premiu Năsturel, de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1913, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu, este până la 31 Decembrie 1912.

4. Premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 Lei se va da, în sesiunea generală din 1911 pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Nov. 1906 până la 31 Decembrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

5. Premiul Adamachi, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

6. Premiul Eliade Rădulescu, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1914.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1914.

7. Premiul Adamachi, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1915, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprinsul moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1914.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1914.

8. Premiul Hagi-Vasile, de 5000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Decembrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

9. Premiul Adamachi, de 5000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, de cuprins moral, (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile con-

are moralei), cari se vor judeca mai apoi printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1912.

10. *Premiul Eliade Rădulescu* de 5000 lei se va da în 1913 pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, cari vor judeca mai meritore printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1912.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1912.

11. *Premiul Adamachi*, de 5000 Lei vizibil, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte, (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judeca mai meritore printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decembrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

12. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1912, pentru o scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte, care va judeca mai meritore printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1911, sau pentru cea mai importantă invenție științifică făcută dela 1 Ianuarie 1910 până în 31 Dec. 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911. Ș. a.

Afară de aceste premii pentru cărți publicate, Academia mai are și premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte te.

Pentru cei arși.

— Un indemn generos. —

Am înțeles cu toții de prin ziare, în anul acesta au avut loc în multe locuri tempestăți ce au distrus totul. În unele părți au fost incendii și alte nenorociri. Și cele mai multe s'au năpustit pe neașteptate de ai noștri. Acum cetim despre altă catastrofă. În fruntea comună Gurăului au ars 26 gazele. În scopul alinării durerilor e dator fiecare creștin a-ri cu obolul său întru ajutor. Și acest indemn l-am primit noi preoții din tractul Aștești, în fruntea căruia stă protopresbiterul I. Muntean, care a servit 29 de ani paroh în sus numita comună, lăsând ne de multe fapte nobile și multe îndrăgiri bune în urma sa. Și e deja de 4 ani dus din acea comună, dar se vede că nuși îi mai are la suflet pe acei fii ai munei ce i-a păstorit lungul timp de 29 ani. Iată ce a trimis oficiilor parohiale dintr-unul nostru șef:

Circulară

La toate oficiile parohiale ortodoxe române din protopresbiteratul Agnitei.

După devastările ce le-au produs apele înose în ținuturile mănoase ale fraților noștri din Bănet, urgia focului s'a deslăsat în 6/19 l. c. asupra frunzei comune de românești Gurăului din tractul Săcel, prefăcând în cenușă agonisala de 21 de ani a 26 familii, aruncate acum drumuri și avizată la mila obștei. În nici o altă faptă umanitară nu dovedim mai bine, ca prin milostenie, că nu le de creștin nu-l purtăm numai de poartă, ci că și împlinim poruncile legii stăpânești.

Florocul Isaia zice (c. 58 v. 7) „Frângeți flămând pâinea ta, și pe saracii cei de casă bagă-i în casa ta; de vezi pe gol, îmbracă-l și nu trece cu vederea cei ce sunt din sămânța neamului tău”. Timp de 29 de ani am păstorit pe dincioșii noștri din acea comună, ca tot, și știrea despre groaznică catastrofă mentară a umplut de jale și de durere inima mea. Apelez deci în favorul celor orociți la sprijinul on. preoților și o tescă să întreprindă colecte în parohii umele ce se vor aduna, fie cât de mici le aștearnă aici în termen de 10 zile consemnarea donatorilor spre a le putrimite la destinație. „Bis dat, „qui dat”.

Domnul nostru Isus Cristos zice la Matei c. 9, v. 13: „Mila voui, iară nu jefă...” la c. 7 v. 12: „Toate câte voți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea”.

Așa făcând vom împlini legea lui Moisi.

Agnita, 15/28 Iulie 1910.

I. Muntean m. p.
protopop.

La cuvintele acestea cred că nu este om cu inimă, care să nu se indigne la fapta creștinească.

Fie darul nostru dinarul văduvei!
Adevărul.

NOUTĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nefericiții din Caraș-Severin — pe lângă suma din trecut de 10.889 cor. 74 fil. au mai intrat următoarele sume: Dela societatea „Crucea roșie” din România 1625 cor. 45 fil. (lei 1711). Colectă în Brașov-Cetate dela: Ioan I. Ciurcu 20 cor., I. Pușcariu, R. Săbădeanu, Ioan Lengeru, Steriu, câte 10 cor., Ioan I. Burduloiu 8 c., Petru Pavel 6 cor., Susana I. Popovici, D. Venter, Nicolae Grădinar, Ilie Savu, câte 5 cor., 94 cor., iar dela alții sume mai mici: 59 c. 40 fil. La olaltă 153 cor. 40 fileri. Dela Criscior (Zarand) 31 cor. 80 fil. Mesterhaza 18 cor. Buru 9 cor. Galomfalăul-mare 15 cor. 16 fileri. Spălnaca (Târn) 16 cor. 40 fileri. Dânc (Unguraș) 20 cor. 4 fil. Holbav 15 cor. 50 fil. Ibănești 160 cor. 52 fil. Fizeș-Sâmpetru 57 cor. 20 fil. Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu 1000 cor. Stremți 158 cor. 30 fil. Loman 27 cor. 60 fil. Orești (Lupșa) 28 cor. 4 fil. Abrud 76 cor. 10 fil. Almașul-mic (Geoagiu) 30 c. Sitabuzeu 89 cor. 80 fil. Ațel (Medias) 12 cor. 2 fil. Deda 240 cor. 8 fil. Cojocna 76 cor. 60 fil. Sadu 58 cor. 82 fil. 3919 cor. 83 fil. La olaltă 14.809 cor. 57 fil.

Pentru nenorociții din Solnoc-Dobâca. Direcția băncii Someșana din Dej a deschis o listă de subscripție publică în folosul inundaților din comitatul Solnoc-Dobâca și apelează la inimile creștinești să contribuie pentru ușurarea suferințelor celor fără hrană și flămânzi. Contribuțiile se trimit la direcția institutului „Someșana” în Dej. Au contribuit până acum: Someșana 300 cor., Dr. T. Mihali 200 cor. Aug. Pentea, contabil 20 cor.

Di Vasile de Stroescu din Davos Platz ne trimite azi pentru incendiștii din Gurăului suma de 500 cor. Bani se vor transpune la destinație.

Pentru onomastică. Membrul onorar al Reuniunii meseriașilor sibieni, dl. Pantaleon Lucaș, căpitan c. și r. în penz. etc., răscumpără feliicitările de ziua sa onomastică cu cor. 20 dăruite fondului „Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăceilor meseriași români”.

Act de mulțumire. Marele binefăcător al neamului Vasile Stroescu, a binevoit a dona în scopul edificării școlii nouă confesionale ort. rom. din Marpod 500 cor. Imi țin de datorință, în numele poporenilor mei, a-i exprima și pe această cale mulțumita noastră, dorindu-i zile multe și fericite, ear isvoarele de venite Dzeu i le binecuvinte și înmulțească, căci le știe întrebuința și pentru înaintarea poporului nostru românesc. Marpod, 28/VI 1910. Florian Bologa preot. ort. rom.

In congregația comitatului Mureș-Turda, care s'a ținut luni, în Mureș-Ozorheiu s'au întâmplat mari scandaluri. Opoziția kossuthistă a voit să dea fișpanului Erődy vot de neîncredere, și a hotărât să se discute asupra ceretării disciplinei pornite împotriva lui. Fișpanul infuriat s'a aruncat la prim-notarul Balla, care cetea hotărârea opoziției, i-a luat actele din mână și le-a rupt în bucățele. Atunci adversarii săi șgomotoși au isbit cu cârpi și călimare asupra fișpanului. Ședința, în mijlocul agitației, a fost suspendată. În ședința următoare scenele s'au repetat. S'a reclamat telegrafic la ministrul de interne.

Mulțumită. Marele mecenat, dl. Vasile Stroescu a binevoit a dăru pentru trebuințele bisericii noastre din Cioara de sus suma de 200 cor. Aducându-i mulțumita cuvenită în numele acestei comune bisericești, doresc ca Dzeu să-i răsplătească și să trăiască întru mulți ani fericți! Cioara de sus, 20 Iulie 1910. Aurel Boeriu, paroh ort. rom.

† **Nicolae Damian,** preot gr.-or. rom în Balșa, a încetat din viață în 2 Aug. orele 12 $\frac{1}{2}$, după scurte suferințe, în al 74-lea al etății și al 44-lea al preoției. În mormântarea răposatului în Domnul s'a făcut Joi în 4 August n. 1910, la ora 1 d. a. Dzeu să-l odihnească cu dreptii săi!

Aviațiunea în Brașov. Pe Dumineca trecută era anunțat un meeting aviatic în Brașov. Au fost de față vreo șase mii de oameni, brașoveni precum și alt public sosit din țara Bârsei și din comitatele învecinate. Aviatori însă n'au venit, decât unul singur cu un monoplan, care după o lungă așteptare a făcut un prea modest zbor la înălțime de patru metri și la o mică distanță de vreo sută de metri, așa că multă lume ce aștepta cu nerăbdare să vadă mașina sburând în văzduh, n'a zărit nimic. Monoplanul, în urma unui defect, a căzut la pământ și s'a stricat; aviatorul, contele Montigni, a scăpat sănătos. Spectacolul ne mai fiind altă mașină la îndemână, s'a sfârșit cu fiasco.

† **Maria Panfiloiu,** născ. Pavel Streulea, soția parohului din Jina, Dumitru Panfiloiu, după lungi și grele suferințe, împărțită fiind cu sf. Taine ale muribunzilor a răposat în Domnul în 18 Iulie st. v. în al 56-lea an al etății și în al 33-lea an al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre vecinică odihnă Marți în 20 Iulie st. v. la orele 2 p. m. în curtea bisericii ort. rom. din Jina. O jălește parohul Dumitru Panfiloiu ca soț, preoteasa Ioana căs. Stezar, Dumitru, Salomia, Constantin și Pavel, ca fii și fiice, Maria Pavel Streulea ca mamă și parohul Nicolau Vlad-Stezar ca ginere. Odihnească în pace!

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” au fost primiți următorii membri ordinari: Ioan Aleman George Banciu și George Comșa, învățători; Traian Dorda, comerciant, Laurențiu Maxim, paroh, Vasile Muntean, măiestru pielar, Ioan Răduț Nr. 172 econ., Ioan Schitea, comerciant, Nichita Spârlea învățător și Vasile Spârlea, primar, toți din Avrigh.

† **Dumitru Suroiu** jun. vice-notar comunal, după lungi și grele suferințe fiind împărțit cu sfintele taine, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului în 1 August st. n. în etate de 36 ani. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihna de vesi Mercuri în 4 August la 2 oare după amiază, în cimitirul bisericii române ort. din Rășinar. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Medicamentul „Ehrlich Hata 606”. Leacul acesta, primit pretutindeni cu o încredere uriașă, este rezultatul unei lungi și neobosite activități. Ca să l poată produce, profesorul Ehrlich și asistentul său japonez Dr. Hata au lucrat zece ani la „Institutul pentru terapie experimentală” din Frankfurt. Ținta lor era, să facă d'n arsenic un preparat potrivit și nevătmător sănătății, pentru a vindeca boalele sifilitice. Au făcut 605 de combinațiuni, — toate fără succes. În sfârșit, al 606-lea preparat a deșteptat cele mai bune speranțe. Preparatul acesta are un nume poeit și cam lung, îi zice: „*Diowydiamidoarsenobenzol*”; dar se mai numește și „Ehrlich-Hata 606”. Preparatul are forma unui prav galben, din care se face, înainte d'a se injecta în musculatură, o soluțiune. Dosa este la un bărbat 0.5, la o femeie 0.3, la un copil 0.02 grame. Bolnavii stau două zile în pat. După 1—2 injecțiuni, în vreme de 2—8 zile, ranele sifilitice ale bolnavilor dispar, iar pacienții se simțesc sănătoși. Cum am mai spus, deocamdată medicamentul acesta minunat nu se întrebuințează în practica privată, ci numai în spitale. Timpul de experimentare de până acum este încă prea scurt, pentru ca medicii să-și poată rosti părerea definitivă asupra preparatului „Ehrlich-Hata 606”. Se va vedea, după câțiva ani, dacă cei tratați cu leacul amintit, cad în recidivă, ori nu cad.

Belșug de poame. Din Mesteacăn, tractul Zarandului, ni se scrie, că în părțile locale, adevă în comunele Mesteacăn, Brad, Tebea, Ribita în anul acesta se găsesc prune în mare abundență. În prima din comunele amintite, vor fi cam la 5 mii de cară din poamele acestea. — Numai de le-ar ști folosi!

Ucișag prins. Doctorul din Londra Crippen, despre care se crede că și-a omărat soția și că a comis și alte crime, a fost în sfârșit prins împreună cu amanta sa, miss Le Neve, după ce poliția din Londra a pus în mișcare un mare aparat de polițiști și detectivi. Arestatul tăgăduște și se apără cu mult sânge rece.

Învățători români la Constantinopol. Șase sute cincizeci de învățători și învățătoare cari au luat parte la congresul învățătoresc dela Constanța, au fost la Constantinopol și s'au dus în fața Porții, unde au făcut o manifestațiune amicală. Marele vizir a primit o deputațiune a excursioniștilor români. Excursioniștii au vizitat ministerul instrucțiunii, școala de arte frumoase, muzeul, Universitatea, o moschee. Au făcut excursiuni în oraș, pe Bosfor. Prefectura le-a oferit un banchet.

La fondul Victor și Eugenia Tordeșianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor sibieni”, au mai dăruit: Petru Debu, ales capelan în Brașovul-vechi și soția sa Mărioara n. Maximilian, 2 cor.; Simeon Florea, măiestru măsar (Săcel) 20 bani; Ioan Popovici, protopresbiter în Geoagiu soția sa Letiția n. Todescu și copii lor: Victor, abitarient, Cornelia, Elena, Lucreția, Ana, Eugenia, Septimiu, Ionel și Letiția, în total 3 cor.

Teatru în Avrigh. Tinerimea română din Avrigh invită la producția teatrală ce o va întocmi Duminecă, în 7 August st. n. 1910 în sala hotelului comunal. Se va reprezenta piesa din popor „O Sâmbătă norocoasă” și comedia „Un om buclucăș”. Începutul la 8 ore seară. Prețul de intrare: Locul I. K 1-50, locul II. K 1—, locul III. 50 bani.

Chinematograf. Reprezentațiuni variate și interesante se dau zilnic pe Piața Hermann a orașului nostru, în așa numitul Apollo-Bioscop. Programa se schimbă tot a doua zi. Intrare:locul prim 1 cor., locul al doilea 60 de bani, al treilea 20 de bani.

Anunț.

Cursurile „Școlii pentru economie și industrie de casă”, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, se încep pentru secțiunea economică (de menaj) la 1 Octomvrie n. și pentru cea industrială la 1 Septemvrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc. b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Informațiuni se pot primi dela

Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Cărți și reviste.

Logodna dela Sfânt Ion, dramă populară în IV acte, de Augustin Szilagyi, Făgăraș 1910. Un volum de 80 pp. cu subiect luat din viața poporului nostru. Prețul unui exemplar 1-20 cor. Editura autorului, tip. C. Popp în Făgăraș.

Neamul Românesc Literar nr. 29 are sumarul următor: Dl. Iancu Nistor, un istoric din Bucovina, de N. Iorga. Din oratorii noștri (dl. A. C. Cuza) de H. Stahl. În valurile Merganului de D. Izverniceanu. Pelisandru, poezie de M. Olmazu. Cugețări. Inv. public al României de Frolo. Oedip la Colona. Cronică.

Albumul Bunea a apărut cu un cuprins bogat de peste 200 pagini. Are o splendidă copertă în mai multe culori, lucrată după originalul pictorului F. C. Domșa și reprezintă o cruce frântă. Urmează portretul în patru culori al canonicului Bunea și alte peste 20 clișee. Textul se împarte în următoarele mari capitole: 1 Moartea 2. Jalea neamului. 3. Funerarii. 4. Postum 5. Epilog. Este o carte vrednică de memoria istoricului Bunea. Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritatului bărbat. Prețul unui exemplar pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor. Comandele se pot face la Adresa: Albumul Bunea — Blej-Ba'zsfalva, Librăria Seminarială.

„România pentru Bănățeni”, este publicația „Ligei Culturale” pentru ajutarea inundaților din Banat. Cuprinde articole și bucăți de: Constantin Cantacuzino, Dionisie Eclesiarhul, Dinicu Gulescu, d-nii N. Gane, A. C. Cuza, N. Iorga, A. D. Xenopol, Em. Gârleanu, Dina Ramură, George Ranetti, A. Stavri, N. Vulovici, Al. Tzigara-Samurcaș, Ion Scurtu, D. Onoșul, Dumitru C. Moruzi, P. Dulfu, Căpitan Em. Părăeanu, I. Neagu, I. Agărbiceanu, Ion A. Basarabescu, Cornel Moldovanu, Al. Doinaru, D. Nanu, V. Gr. Borgevan și d-na Irina G. Leoca. Fotografii de Voinescu și desemnuri de Murnu și Stoica. Prețul: 1 Leu.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Agostin (Agostonfalva) protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: Salar 1000 cor. și anume 700 cor. dela biserică și din repartitie de 5% după darea directă și 300 cor. din fondul cultural al arhidiecezei; locuință în edificiul școlii și 1/3 parte din venitul cantoral, care se înmulțește cu 20 cor. din banii bisericii; și lemnele de foc necesare. Învățătorul este obligat a providea și instrucțiunea de repetiție, a cânta într-o strană în zile de Duminică și sărbătoare, a învăța pe copii și copilele de școală cântările dela sf. liturgie și a le cânta cu ei în biserică.

Concurenții să și trimită cererile cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral, și să se prezenteze în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică, pentru a cânta și a se cunoaște cu poporul.

Cohalm, în 18 Iuliu 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

(274) 1—3

Nr. 11681/1910.

[248] 2—2

Aviz de târg Timișan.

Târgul de țară dela Sânt-Iacob din anul curent se va ține dela 11 August până inclusive 15 August 1910 în Timișoara.

Mânarea în târg a animalelor e permisă începând de Joi, 11 August dela 5 oare dimineata.

Timișoara, 12 Iuliu n. 1910.

Dela căpitănatul suprem orășenesc:

Francisc Beé
căpitănat suprem.

Nr. 183/910.

[259] 2—3

Concurs.

La școlile centrale gr. or. române din Brașov sunt vacante următoarele posturi pentru ocuparea cărora se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”:

a) La gimnaziu un post de profesor pentru catedra de matematică și fizică.

b) La școala comercială superioară un post de profesor pentru catedra de maghiară și germană.

c) La școlile primare gr. or. rom., șase posturi de învățători.

Concurenții își vor adresa petițiunile lor Eforiei școlare și le vor însoți de următoarele documente în original:

1. Cartea de botez, prin care vor dovedi că sunt români de religiea gr. orientală.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical.

4. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor conform art. de lege XXX. din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru școlile comerciale din 1895, s'au intrucat nu ar avea încă diploma cel puțin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoral. Pentru concurenții de sub c) atestat de calificare învățătoresc eventual și alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

I. Pentru cele de sub a) și b):

Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului ca suplinitori salar anual de 1600 cor., pentru timpul de serviciu ca profesori provizori salar anual de 1800 cor., iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual pentru cei dela gimnaziu de 2400 cor., iar pentru cei dela școala comercială superioară de 2800 cor. anual cinci cvartiri de câte 200 cor. și bani de cvartir 500 cor. anual până la 10 ani de serviciu, iar dela 10 ani de serviciu în sus, se urcă tot din cinci în cinci ani cu câte 100 cor. până la suma maximală de 800 cor.

II. Pentru cele de sub c):

Salar anual de 1400 cor., șase cvartiri de 200 cor. și bani de cvartir 420 cor. anual.

Brașov, din sedința Eforiei școlare ținută la 7 Iulie 1910.

Romulus Dogar
secretar.

Dr. V. Saftu
prezident.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Post de practicant la Librărie.

Se caută un practicant la Librăria arhidiecezană. Cei cu clase gimnaziale sau reale vor fi preferiți. Cererile de primire scrise cu mâna proprie să se adreseze până la 31 August nou a. c. Comisiunii administrative a Librăriei și Tipografiei arhidiecezane din Sibiu.

Medic român în Karlsbad.

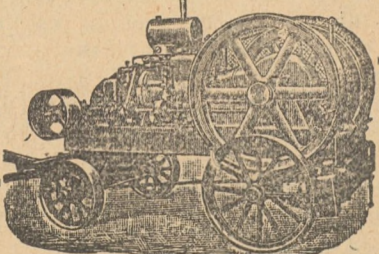
Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 48—

Se caută agenți cu porvinsine.

Se caută agenți cu porvinsine.

ORIG. „CHRISTOPH”!

Motoarele pentru ulei crud

Benzin, Motoarele cu petrol și Locomobilele stau azi în primul rând.

Numele „CHRISTOPH” e o garanție.

Resultatul unor încercări și experiențe de 75 ani. Cereți catalog dela

B. DENES, spec. de motoare
Budapesta V., Lipót körut 15.

(99) 12—19

Ai D-ta deja

o
Carte gratis?

Dacă nu, atunci si-
lesteți ca să ajunși
în posesiunea unei
astfel de cărți.

Noi avem o lec-
tură foarte intere-
santă, care conține
instrucțiuni folosi-
toare pentru bolnavi
și indeosebi scrisă cu
considerare la aven-
tagiile produse de
curentul electric gal-
vanic, întrebuințat
la diferite boale de
nervi. Bolnavi, cari
după multe încercări
nu s'au mai putut
însănătoși, vor afla
desigur mângâiere și
ajutor în această lec-
tură. Cura medicală
cu folosirea curentu-
lui electric aduce de
multe ori ajutorul
dorit acolo unde băi,
masaje și medica-
mente n'au ajutat nimic. Contra slăbirii gene-
rale a nervilor, îngreunări reumatice, lipsa de
somm, neuralgie, îngreunări de mistuire, tot fel-
ul de slăbiri, lipsă de sânge și alte boale de
femei a dat dovezi escelente metoda de cură
electrică.

[276] 1—2

Noi la dorință îți trimitem cu plăcere

gratis și franco

în cuvertă închisă aceasta broșură fără de a
Vă obliga la ceva și desigur ne veți fi foarte
mulțumitori pentru aceasta foarte interesantă
broșură și pentru prețioasele sfaturi, ce cuprinde.

Electro-Vitalizer, instit. de ord. med.

Budapesta, IV. Semmelweisgasse 4. Mezzanin 51.

Oare de ordinațiune în zilele de lucru dela
1/2 10—1 oară și dela 3—6 oare, Duminică și
în sărbători dela 10—12 oare.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră **Electro-Vitalizer, institut de**
ordinațiune medical.

Budapesta, Semmelweisgasse 4. Mezzanin 51.

Binevoiti, vă rog, a-mi trimite o bro-
șură din lucrarea d-voastră: „Tratat
despre electroterapia modernă” gra-
tis și franco.

Numele:

Comuna:

Județul, comit.:

Să caută

o portăreasă

la internatul școlii civile de fete,
strada Șaguna Nr. 8. (269) 2—3

Caut un băiat sau doi

ca învățăcei în jimbăria și franze-
lăria mea. Băieți mai mari se pre-
mesc pe timp mai scurt.

Petru Moga

franzelar

Sibiu, Str. Poplăcei.

(255) 3—4

Aduc la cunoștința On. public că

Primul magazin de pianuri și harmonii din Transilvania

intemeiat de bărbatul meu **Victor Heldenberg**
la anul 1867 îl voi conduce și de aici înainte sub același
nume și pe același bază solidă cu ajutorul ficei mele **Elsa**
Heldenberg. On. public îi va sta la dispoziție spre cum-
părare și închiriere un bogat sortiment de pianuri din renu-
mitelile fabrici ale țării și străinătății. Prețurile sunt mode-
rate și condițiile favorabile.

Mulțumind pentru încrederea arătată bărbatului meu în
măsură așa mare rog on. public să-mi dea și mie sprijinul seu.

Cu deosebită stimă:

Văd. A. Heldenberg.

(273) 1—3

Fabrica drezdană de motoare societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a
Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu

Benzin, ulei crud, gaz, petrolu,
precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltueli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

IGNACZ GELLÉRT & COMP.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12—91.

Garanție foarte bună. Condiții de plată favorabile.

(243) 5—12

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate

(302) 47—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane